

**UCHWAŁA NR XLVIII/344/2022
RADY GMINY MALECHOWO**

z dnia 29 grudnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Malechowo na lata 2023-2025**

Na podstawie 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.); oraz art. 179 ust. 2 w zw. z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2022 poz. 477 ze zm.), Rada Gminy w Malechowie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program Wspierania Rodziny w Gminie Malechowie na lata 2023-2025 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Malechowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Wiesław Rosiński

Załącznik do uchwały Nr XLVIII/344/2022
Rady Gminy Malechowo
z dnia 29 grudnia 2022 r.

**Gminny Program Wspierania Rodziny
w Gminie Malechowo
na lata 2023 – 2025**

Malechowo 2022

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Diagnoza społeczna.....	4-5
3. Adresaci Programu.....	6
4. Realizatorzy Programu.....	6
5. Cel główny.....	7
6. Cele szczegółowe.....	7-11
7. Źródła finansowania.....	11
8. Przewidywane efekty.....	11
9. Monitorowanie.....	12

1. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022r., poz. 447 ze zm.).

Rodzina to podstawowa komórka społeczna, składająca się z rodziców i dziecka. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dziecka. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka – jest pierwszą, a zarazem fundamentalną grupą w jego życiu. Wobec swoich członków, jak i całego społeczeństwa pełni ona wiele różnorodnych funkcji, m.in. materialno-ekonomiczną, opiekuńczo-zabezpieczającą, prokreacyjną, seksualną, legalizacyjno-kontrolną, socjalizacyjną, klasową, kulturalną, rekreacyjno-towarzyską oraz emocjonalno-ekspresyjną. Poziom funkcjonowania rodziny determinuje przyszłe losy dziecka. Na kształtowanie się jego osobowości ma wpływ jej struktura, prezentowane przez rodziców postawy rodzicielskie, style wychowania oraz kultura. Jednakże w społeczeństwie istnieją takie, które nie realizują powierzonych jej zadań w prawidłowy sposób. Są to tzw. rodziny dysfunkcyjne.

Skuteczna pomoc dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu ról opiekuńczo – wychowawczych, jak i skuteczna ochrona dzieci może być osiągnięta poprzez współpracę przedstawicieli instytucji, które mają kontakt z dzieckiem oraz jego rodziną. Działania pomocowe na poziomie gminy polegają na udzielaniu rodzinie pomocy w radzeniu sobie z trudnościami tak, aby w efekcie nie doszło do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, a jeżeli dojdzie do tego rodzaju interwencji do stworzenia takich warunków w funkcjonowaniu rodziców dziecka, aby możliwy był powrót dziecka pod opiekę rodziny biologicznej.

2. Diagnoza społeczna

Gmina Malechowo jest gminą wiejską położoną w województwie zachodniopomorskim, w południowo – zachodniej części powiatu sławieńskiego, licząca 27 sołectw. Na dzień 30 listopada 2022 roku liczyła 6045 mieszkańców.

Tabela nr 1.

Ludność Gminy Malechowo

Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2019	6297	3180	3117	1203	4012	1082
2020	6181	3115	3066	1169	3887	1125
2021	6112	3076	3036	1139	3811	1162

Dane: Opracowanie własne GOPS Malechowo.

Rodziny wymagające wsparcia, korzystające z pomocy oferowanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie, to grupa bardzo zróżnicowana o szerokim spectrum problemów i dysfunkcji. Z analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie na dzień 31 grudnia 2021 roku wynika, iż około 3,57 % ogółu mieszkańców gminy korzystało z różnych form wsparcia oferowanych przez Ośrodek. Świadczenia z pomocy społecznej udzielane były ze względu na trudne sytuacje życiowe osób i rodzin, powstałe na skutek przyczyn, których te osoby nie były w stanie przezwyciężyć przy wykorzystaniu własnych zasobów, uprawnień i możliwości.

Od kilku lat najczęstszymi przesłankami udzielenia pomocy jest w kolejności: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela nr 2.

Wybrane powody przyznania pomocy w latach 2019-2021

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin		
	2019	2020	2021
Ubóstwo	138	136	119
Bezrobocie	96	103	84

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	78	77	60
- rodziny niepełne	24	26	22
- rodziny wielodzietne	25	25	21
Alkoholizm	25	20	18
Przemoc w rodzinie	3	0	0

Dane: Opracowanie własne GOPS Malechowo.

Mając na uwadze konieczność objęcia szczególnym rodzajem wsparcia rodzin w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych, asystent rodziny zatrudniony w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Malechowie realizuje zadania zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, które polegają w szczególności na prowadzeniu pracy z rodzinami, u których występuje różnorodność problemów (m. in. uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, niskie kompetencje wychowawcze, zaburzenia psychiczne, wyuczona bezradność, przemoc, długotrwała choroba, niepełnosprawność), których występowanie powoduje trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny na terenie Gminy Malechowo. Od 2019 roku zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Tabela nr 3.

Wydatki na asystenta rodziny i liczba rodzin objętych wsparciem.

Lp.	Liczba asystentów			Wydatki związane z zatrudnieniem, w tym kwota dotacji			Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
1.	1	1	1	36918,38 zł	39458,94 zł	56888,45 zł	15	17	18

Dane: opracowanie własne GOPS Malechowo.

3. Adresaci Programu

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Malechowo na lata 2023-2025 są:

- rodziny wychowujące dziecko/ci, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zagrożone wykluczeniem społecznym, czy zagrożone umieszczeniem dziecka/ci w pieczy zastępczej;
- kobiety w ciąży i ich rodziny, zwłaszcza w odniesieniu do kobiet posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu, albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu dziecka, powstałej w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

4. Realizatorzy

Zadania wynikające z niniejszego Programu będą realizowane przez tut. Ośrodek we współpracy z:

- Urząd Gminy Malechowo;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie;
- Regionalne Centrum Kryzysowe w Sławnie;
- Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich;
- Kuratorzy sądowi;
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malechowie;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w Malechowie;
- Komenda Powiatowa Policji w Sławnie Rejon Dzielnicowych w Malechowie;
- Placówki oświatowe z terenu gminy Malechowo;
- Placówki Wsparcia Dziennego z terenu gminy Malechowo;
- Zakład Opieki Zdrowotnej w Malechowie (Ośrodki Zdrowia w Ostrowcu, Lejkowie, Kawnie, Malechowie i w Sławnie);
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Sławnie;
- Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

5. Cel główny

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania. Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dziecka/dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

6. Cele szczegółowe:

Cel szczegółowy: Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych	
Działania	Wskaźniki/mierniki
wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności;	ilość przeprowadzonych wywiadów;
praca socjalna polegająca na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym;	– ilość odwiedzin w środowisku, – liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, która skorzystała z pomocy udzielonej w formie pracy socjalnej;
konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny;	ilość przeprowadzonych konsultacji;

Cel szczegółowy: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny	
Działania	Wskaźniki/mierniki
objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych na terenie placówek oświatowych;	liczba rodzin, którym przyznano pomoc w formie opłacenia posiłków;
udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych;	liczba rodzin pobierających stypendia i zasiłki szkolne;
udzielanie pomocy finansowej w formie świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego	Ilość rodzin pobierających świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego

zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej między innymi poprzez przyznawanie zasiłków;	liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, które uzyskały pomoc pieniężną z GOPS;
---	--

Cel szczegółowy:	
Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia	
Działania	Wskaźniki/mierniki
zapewnienie pomocy asystenta rodziny, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej i wychowawczej oraz pomocy w formie rodziny wspierającej;	– liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, – liczba zatrudnionych asystentów rodziny;
organizacja warsztatów i szkoleń dla rodziców, uczestnictwo w szkoleniach asystentów rodziny;	liczba warsztatów i szkoleń;
zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach, w których udziela się wsparcia i pomocy;	rodzaj i forma udzielanego poradnictwa specjalistycznego;
podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez organizowanie grup wsparcia, warsztatów, konsultacji i poradnictwa;	ilość zorganizowanych warsztatów, grup wsparcia, rodzaj i forma udzielanego poradnictwa;
działania aktywizujące społecznie i zawodowo na rzecz rodzin, w których członkowie rodziny pozostają bez pracy;	rodzaj i forma działań aktywizujących;
monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin problemowych, dysfunkcyjnych i środowisk patologicznych, w których występują m.in. problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba poprzez wypracowanie procedur służących wyłonieniu środowisk wymagających szczególnego nadzoru, wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia instytucji asystenta rodziny, wypracowanie i wdrożenie standardów pracy z rodziną wieloproblemową oraz podsumowanie i analiza efektów pracy z rodziną;	– liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, która skorzystała z pomocy udzielonej w formie pracy socjalnej, pomocy asystenta rodziny; – ilość rodzin, w których wystąpiły problemy przemocy, uzależnień lub długotrwałej choroby;

Cel szczegółowy:	
Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących	
Działania	Wskaźniki/mierniki
podniesienie kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób pracujących na rzecz rodzin;	liczba odbytych szkoleń;
systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych, wychowawców placówek wsparcia dziennego oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną;	– Ilość odwiedzin w środowisku; – ilość wniosków zawierających prośbę o wgląd w sytuację rodziny;
motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjnym, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej – współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy, terapeutą rodziny;	– liczba osób skierowanych na leczenie, – liczba osób objętych wsparciem konsultanta ds. uzależnień, – liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”, – liczba osób wobec, których odbywały się spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego;
motywowanie mieszkańców gminy Malechowo do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy;	ilość uczestników biorących udział w projektach, szkoleniach;
angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich;	rodzaj i forma udzielanego poradnictwa specjalistycznego;
współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji	– ilość spotkań z pedagogami szkolnymi; – ilość kontaktów z kuratorem;

rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym;	
zamieszczenie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie informacji w zakresie miejsc i form pomocy rodzinom będącym w kryzysie;	ilość umieszczonych informacji;

Cel szczegółowy:	
Dążenie do reintegracji rodzin	
Działania	Wskaźniki/mierniki
pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin korzystających z zajęć organizowanych w PWD, – liczba rodzin korzystających z pomocy terapeuty rodziny, psychologa

Cel szczegółowy:	
Podjęmowanie działań profilaktycznych	
Działania	Wskaźniki/mierniki
organizowanie i finansowanie zajęć – warsztatów profilaktycznych w szkołach i placówkach wsparcia dziennego,	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych zajęć i warsztatów; – liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach profilaktycznych w PWD, – liczba uczniów korzystających z programów profilaktycznych w szkołach;
udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu poprawę jakości życia rodzin,	<ul style="list-style-type: none"> – ilość osób biorących udział w projekcie „Kurs na rodzinę”, – liczba osób uczestniczących w projekcie „Dla dobra dzieci – rozwój 13 Placówek Wsparcia Dziennego w Gminie Malechowo”

Cel szczegółowy:	
Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin:	
Działania	Wskaźniki/mierniki
utrzymywanie bezpośrednich kontaktów dzieci przebywających w pieczy zastępczej z rodzicami, z wyjątkiem takich przypadków, gdy orzeczony został zakaz Sądu;	ilość kontaktów rodziców z dziećmi – ilość urlopowań dzieci do domu rodzinnego, ilość odwiedzin przez rodziców, ilość spotkań w ramach współpracy z instytucjami zapewniającymi pieczę zastępczą;
angażowanie rodziców do podnoszenia wspólnej odpowiedzialności za sprawy dziecka;	– ilość spotkań z terapeutą rodziny, – liczba osób uczestniczących w „Szkole dla rodziców”;
opracowywanie wraz z rodziną planu pracy;	ilość opracowanych planów pracy;
udzielanie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej;	ilość kontaktów z Urzędem Pracy;

7. Źródła finansowania

Finansowanie zadań Programu Wspierania Rodziny w Gminie Malechowo na lata 2023-2025 będzie odbywać się w ramach posiadanych środków budżetu gminy, z dotacji budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

8. Przewidywane efekty

Spodziewanym efektem realizacji Programu Wspierania Rodziny ma być zminimalizowanie problemów opiekuńczo – wychowawczych występujących w rodzinach, wzmocnienie relacji i więzi rodzinnych, zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach, zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, zwiększenie kompetencji społecznych rodziców, w szczególności rodzicielskich, opiekuńczo – wychowawczych, poprawa sytuacji materialnej i bytowej rodziny oraz wzrost umiejętności wychowawczych rodziców.

9. Monitorowanie

Monitoringiem Programu Wspierania Rodziny w Gminie Malechowo na lata 2023-2025 będzie zajmować się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie na podstawie zebranych informacji i danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie Gminy, pozyskiwanych od instytucji oraz podmiotów uczestniczących w realizacji zadań. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie co roku do 31 marca przedkłada Radzie Gminy sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizacji programu. Uzyskane dane umożliwią ocenę danych pod kątem realizacji celów Programu oraz zasygnalizują nowe kierunki działań niezbędne do skutecznej pomocy rodzinom potrzebującym wsparcia.